

རྒྱལ་ཆེགས་ཆེན་པོའི་ནད་
གྱི་འགོག་བཅོས་ཤེས་
བྱའི་སྐོར་གྱི་དྲི་
བ་དྲིས་ལན་སྟུམ་
ཅུ་བ་བཀྲགས་སོ།

བསོད་ནམས་ཆེ་རིང་གིས་ཙམ་གླིག་བྱས།

མི་རིགས་དཔེ་ལྷན་ཁང་།

རུས་ཆེགས་ཆེན་པོའི་ནད་ཀྱི་འགོག་བཅས་
ཤེས་བྱའི་སྐྱར་དྲི་བ་དྲིས་ལན་
སུམ་རུ་པ་བཞུགས་སོ།

བསོད་ནམས་ཆེ་རིང་གིས་ཚཱ་བླུག་བྱས།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱུན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

大骨节病防治知识 30 问/索朗次仁编著.
- 北京:民族出版社,2003(2009.2 重印)
ISBN 978-7-105-05354-4

I. 大… II. 索… III. 大骨节病-防治
- 问答-藏语 IV. R684.1-44

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2002)第 107583 号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号 邮编 100013)

<http://www.mzcbs.com>

北京迪鑫印刷厂印刷

各地新华书店经销

2002 年 12 月第 1 版 2009 年 2 月北京第 2 次印刷

开本:850mm×1168mm 1/32 印张:2.25

印数:1501-4500 册 定价:6.60 元

ISBN 978-7-105-05354-4/R·97

(藏编室电话:64275311 藏文发行科电话:64227665)

ཚུམ་སྒྲིག་འགན་ཁུར་པ།

责任编辑:

ཁྱད་ག་འགན་ཁུར་པ།

责任校对:

གཡག་འཇམ། ཉིང་བཟ།

雅降 当扎

བཟ་མཚོ།

扎措

༄༅།རྩམ་ཆེགས་ཆེན་པོའི་ནད་ཀྱི་འགོག་བཅོས་

ཤེས་བྱའི་སྐོར་གྱི་བྱིས་ལན་30བ།

ཚུམ་བཤ།

དཔེ་སྟླན་མ་ཐན།

འབྲུམ་སྒྲེལ་མ་ཐན།

གནས་ལུལ།

ཐུག་ཁྱིད་ཨང་གྲངས།

ཁ་བར་ཨང་གྲངས།

པར་འདེབས་མ་ཐན།

བརྒྱུད་འཛུར་མ་ཐན།

དྲེབ་ཆེད།

པར་ཕྱོག

པར་གཞིའི་ཐོག་ཐོངས།

པར་ཐོངས།

པར་གྲངས།

ཕྱི་ལོ།

བསྐྱེད་ནམས་ཆེ་རིང་།

མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་ཁང་།

མི་རིགས་དཔེ་སྟླན་ཁང་གི་ཕྱོད་ཡིག་ཚུམ་སྒྲིག་ཁང་།

ལེ་ཅིན་རྟ་ཕིང་ལི་བྱང་ལམ་ཨང་14བ།

100013

010 - 64275311

ལེ་ཅིན་ཉི་ཞེན་པར་འདེབས་ཆེད་ཡོད་ཀྱང་སི།

ཀྱལ་ཡོངས་ས་གནས་སོ་སོའི་ཞིན་ཏུ་དཔེ་ཆོང་ཁང་།

850mm×1168mm 1/32

2.25

2002ལོའི་ཟླ་12པར་པར་གཞི་དང་པོ་བསྒྲིགས།

2009ལོའི་ཟླ་2པར་ལེ་ཅིན་ཏུ་པར་ཐོངས་གཉིས་པ་བརྒྱབ།

1501 - 4500

སྒྲིང་6.60

༡༡། ། སྒྲོན་འགྲོའི་གདམས།

ཐོད་སྒྲོང་ས་ནི་རང་རྒྱལ་ནས་རྩ་ས་ཆོག་ས་ཆེན་པོའི་ནད་གཞི་ཆབས་
 ཆེ་བའི་གས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཡིན་པ་སྟེ། སྒྲོང་ས་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཁུལ་(གྲོང་
 བྱེར་)བདུན་དང་། སྒྲོང་ཁག་སྟུང་ཅུ་སྟེ་གསུམ། བྱེར་ཁག་བརྒྱ་དང་
 བཅུ་མེད་བརྒྱད་བཅས་ལ་རྩ་ས་ཆོག་ས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་བྱབ་ཡོད་པ་མ་
 ཟད། ནད་བབས་ཀྱང་ཅུང་ཉེ་པོ་ཡོད། རྩ་ས་ཆོག་ས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་
 ཐོག་རྗེས་ནད་པར་བྱུག་ཀྱི་ལྷན་བསྐྱེད་ཆབས་ཆེན་མཆོང་དགོས་པ་མ་ཟད།
 མི་རིགས་ཀྱི་བྱང་ཆད་གོང་མཐོར་དང་ནད་ཁུལ་གྱི་དཔལ་འབྱོར་གོང་
 འཕེལ་གཏོང་རྒྱར་ཡང་འགོག་རྒྱུ་ལྷན་སྟེན་ཆེན་བཟོ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།
 དེར་བརྟེན་རྩ་ས་ཆོག་ས་ཆེན་པོའི་ནད་ཆེན་རིག་གི་སྟོན་ནས་ཞིབ་འཇུག་
 དང་འགོག་བཅས་བྱེད་པའི་ལས་དོན་ལ་ལྷན་སྟེན་སྒྲོན་བརྒྱུ་རྒྱ་དེ་བྱ་བ་
 གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། སྒྲོག་ས་མཚུངས་ནད་ཁུལ་མང་ཆོག་ས་ལ་ནད་འདིའི་
 འབྱེལ་ཡོད་འགོག་བཅས་ཀྱི་ཤེས་བྱ་རྣམས་དེ་ལ་བསྐྱེད་སྟེ། སྒྲོང་
 ཆའི་ནད་འགོག་བདེ་སྤང་གི་བསམ་སྒྲུབ་འདུ་ཤེས་གོང་མཐོར་འགྲོ་བ་བྱ་
 རྒྱུ་དེ་ཡང་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་འདུག་སྟེ། སྒྲོང་ས་དེ་ལ་མ་ཐོད་ཀྱི་
 སྐད་ཡིག་སྟོན་ནས་རྩ་ས་ཆོག་ས་ཆེན་པོའི་ནད་འདིའི་བྱབ་ཚུལ་གྱི་ཁྱད་ཆས་
 དང་། ནད་ཉགས། ནད་ངོས་འཛིན་ཐབས། ནད་གཞི་གཞན་དང་
 དབྱེ་བ་འབྱེད་ཐབས། སྒྲོང་རྒྱུན་སྒྲོར་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་གནས་

རྒྱལ། གསེས་ཐབས། རྒྱུ་འཁོག་བྱ་ཐབས་སོགས་དང་། དེ་བཞིན་པོད་
 གྱི་གསེས་རིག་ཐོག་ནས་ནད་འདིའི་རྩེ་འཛིན་དང་གསེས་ཐབས་བཅས་གྱི་
 རྟེན་བྱ་རྣམས་བརྟུ་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་གང་ཐུབ་ཤོ་བདེ་ཕྱིར་རྒྱུ་བྱས་ལན་ཚུལ་
 གྱིས་«རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་གྱི་འཁོག་བཅོས་ཤེས་བྱའི་སྐོར་རྒྱུ་བྱས་
 ལན་སྟུམ་ཅུ་པ་» ཞེས་པའི་དེ་བ་རྒྱུ་འདི་ཉིད་ཙམ་སྟེན་བྱས་ཏེ་རུས་
 ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་གྱི་འབྲེལ་ཡོད་འཁོག་བཅོས་ཤེས་བྱ་རྣམས་རྩ་སྟོན་
 བྱས་ཡོད། དེའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་ནད་ཁྲུལ་གྱི་རྒྱ་ཆེའི་ཞིང་འབྲོག་མང་
 ཚོགས་དང་དེ་བཞིན་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྤྱི་རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་གཞིའི་
 འཁོག་བཅོས་ཤེས་བྱ་རྣམས་རྩ་སྟོན་དང་རྒྱལ་བསྐྱེད་བྱས་ཏེ། ཁོ་ཚོས་
 ནད་གཞི་འདིའི་འབྲེལ་ཡོད་འཁོག་བཅོས་ཤེས་བྱའི་སྐོར་གང་མཚུགས་
 རྟོགས་ཐུབ་པ་དང་། ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་བྱས་ཐོག་ནད་འཁོག་བདེ་སྲུང་གི་
 བསམ་སྟེན་འདུ་ཤེས་གོང་མཐོར་ཕྱིན་ཏེ་ཀྱན་གྱི་ལྟོབས་ཤུགས་ལ་བརྟེན་
 བས། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་གཞི་གང་མཚུགས་བཀག་འཁོག་དང་།
 ཅ་མེད་བརྩོ་ཐུབ་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཁྲུལ་བགྱིས། འོན་ཀྱང་ཙམ་པ་པོའི་
 ཤེས་བྱའི་ཡོན་ཆ་དཔལ་པ་དང་། ཙམ་སྟེན་བྱེད་རིང་རུས་ཚོད་གྱི་ཆོད་
 འཛིན་ཐབས་པ་སོགས་འགལ་སྟེན་མང་བས་བརྩོད་བྱའི་དོན་དང་རྒྱུད་
 བྱེད་ཚིག་ལ་འགལ་འཁྲུལ་ངེས་པར་མཆིས་སྟིང་པས། རྒྱ་ཆེའི་སྟོག་པ་པོ་
 རྣམས་ཀྱིས་དག་བཅོས་ཡོ་བསྐྱར་གི་དཀོང་ས་འཆར་གང་མང་སྟུག་སྟུལ་
 ཡོད་པའི་རེ་འདུན་ཅི་ནས་འཆལ་ལོ།

བསོད་ནམས་ཆེ་རིང་གིས་

གྱི་ལོ་ ༡༠༠༩ ལོའི་ཟླ་བ་༩ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་ལྷ་ས་ནས།

དཀར་ཆག

དང་པོ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་ཀྱི་སྤྱིའི་གོ་དོན་ཇི་ལྟར་ཡིན་ནམ།	1
གཉིས་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདིའི་མིང་གི་བ་སྟངས་ བྱུང་ཚུལ་སྐོར་གྱི་ལ་རྒྱས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ནམ།.....	2
གསུམ་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་བྱབ་ཡུལ་ས་གནས་ གང་དང་གང་རྩུ་ཡིན་ནམ།	5
བཞི་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་ཡུལ་ནད་དམ་ས་གནས་ རང་བཞིན་གྱི་ནད་རེད་ཅེས་ཤོད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ ཡིན་ནམ།	6
ལྔ་པ། འོ་ན་གང་འདྲ་ཞིག་ལ་ས་གནས་རང་བཞིན་གྱི་ནད་ཅེས་ ཟེར་རམ།	8
དྲུག་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདིའི་བྱབ་ཚུལ་ཐད་བྱད་ཆོས་ ག་རེ་ཡོད་དམ།	10
བདུན་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་ཕོག་པའི་གནས་ལྷགས་ ཇི་ལྟར་ཡིན་ནམ།	13
བརྒྱད་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདིར་ནད་ཉགས་གང་དང་	

གང་ཡོད་དམ།.....	15
དགུ་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདིའི་ནད་ཚབས་ལྷེ་ཡང་གི་ ཆད་གཞིའི་དབྱེ་བ་ཇི་ལྟར་འབྱེད་དགོས་སམ།	19
བརྒྱ་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་ཕྱོད་ཀྱི་སྒྲིག་པར་ཐོག་ ལ་རྟགས་མཚན་ག་རེ་ཡོད་དམ།.....	21
བརྒྱ་གཅིག་པ། བོད་ཀྱི་གསེར་ག་ཐོག་ནས་རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་ འདིར་ངོས་འཛིན་ཇི་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་དམ།.....	24
བརྒྱ་གཉིས་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདིར་ནད་ཐོག་གི་ དམིགས་བསལ་བྱད་ཆོས་ག་རེ་ཡོད་དམ།	27
བརྒྱ་གསུམ་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་དང་གྲུམ་བུའི་ནད་ དབར་དབྱེ་བ་ཇི་ལྟར་འབྱེད་དགོས་སམ།	28
བརྒྱ་བཞི་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་དེ་མིན་གྱི་ནད་ག་རེ་ དང་དབྱེ་བ་འབྱེད་དགོས་སམ།	32
བཙུ་ལྔ་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདིའི་སྤྱང་སྐྱོན་སྐོར་ལ་ ཞིབ་འཇུག་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ནམ།	36
བརྒྱ་དྲུག་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་ཕྱི་རྒྱུ་སྤྱོད་ཚད་ཡག་པོ་ མེད་པ་ལས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་བཤད་པར་རྒྱ་མཚན་ག་རེ་ཡོད་ དམ།	37
བརྒྱ་བདུན་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་འབྱུང་རིགས་ནང་གི་ འབྱུང་ཕྱོད་འདི་ཀྱི་ལས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་བཤད་པར་རྒྱ་	

མཚན་ག་རེ་ཡོད་དམ།	39
བཙ་བརྒྱད་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་ཚད་ཉུང་མ་རྒྱ་ སེམ་འདར་བ་ལས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་བཤད་པར་རྒྱ་མཚན་ ག་རེ་ཡོད་དམ།	40
བརྩ་དགུ་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདིར་གསོ་ཐབས་ག་རེ་ ཡོད་དམ།	43
ཉི་ཤུ་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་ལ་ཕྱི་ལྷགས་སྤྲན་གྱི་གསོ་ཐབས་ རི་ལྟར་ཡིན་ནམ།	44
ཉེར་གཅིག་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་ལ་བོད་སྤྲན་སྟོན་ནས་ བཙས་ཐབས་རི་ལྟར་ཡོད་དམ།	46
ཉེར་གཉིས་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་ལ་དངོས་ཁམས་གྱི་ གསོ་ཐབས་རི་ལྟར་ཡོད་དམ།	47
ཉེར་གསུམ་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་ལ་བཤག་བཙས་བྱས་ ན་འགྲིག་གམ།	48
ཉེར་བཞི་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་པས་རྒྱན་དུ་གཟབ་ ནན་ག་རེ་བྱེད་དགོས་སམ།	49
ཉེར་ལྔ་པ། རུས་ཚིགས་ཆེན་པོའི་ནད་ལ་སྤྲན་འགྲོག་བྱེད་པའི་ ཐབས་ཤེས་ག་རེ་ཡོད་དམ།	50
ཉེར་རྒྱུ་པ། གང་འདྲ་བྱས་ཏེ་རྒྱུས་ཚད་ལེགས་བཙས་ བྱེད་དགོས་སམ།	52

ཉེར་བདུན་པ། འབྲུ་རིགས་ལེགས་བཅས་གཙོ་བོར་འཛིན་པའི་	
ཟས་སྒོམ་ལེགས་བཅས་བྱ་བ་བས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ནམ།	54
ཉེར་བརྒྱད་པ། གང་འདྲ་བྱས་ཏེ་ཁོར་ཡུག་དང་མི་སྒྲིབ་གྱི་འཕྲོད་	
བརྟེན་ལེགས་བཅས་གཏོང་དགོས་སམ།	58
ཉེར་དགུ་པ། རྫོད་ཁང་ཆ་རྒྱུན་གང་འདྲ་བྱས་ཏེ་ལེགས་སྲུ་གཏོང་	
དགོས་སམ།.....	59
སུམ་ཅུ་པ། སེ་ཁ་གསལ་བྱེད་སྤངས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ནམ།	60
བྱུར་བཀོད། དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་ཆ་གཙོ་གྲས།	62

དང་པོ། རྩ་ཆོགས་ཆེན་པོའི་ནད་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་དོན་ཅི་ལྟར་ཡིན་
ནམ།

རྩ་ཆོགས་ཆེན་པོའི་ནད་ཅེས་པ་དེ་ནི་འགྲོ་བ་མིའི་སྐྱེས་ལ་
གནོད་འཚེ་ཏུ་ཅང་ཆེ་ཞིང་ནད་ཁབ་ལྟལ་སྤྱི་ཆེ་བ། ནད་གཞི་ཕྱག་མཁན་
ནད་པ་མང་བ། སྤྱགས་མཚུངས་སྤྱི་ཆེན་ཡོངས་སུ་གསལ་པོ་རྟོགས་
ཐུབ་མེད་ལ། བཅས་ཐབས་ཀྱང་རྩ་ཆེན་ཞིག་མེད་པའི་ས་གནས་རང་
བཞིན་གྱི་རྩ་པ་དང་ཆོགས་གྱི་ནད་ཅིག་རེད།

ནད་དེ་ནི་མང་ཆེ་བ་སྐྱོན་མར་བྱིས་པའི་རྩ་ནས་སྐྱོན་ཅིང་། དེ་
ཡང་འཆར་ཡོངས་ཡོང་བཞིན་པའི་བྱིས་པའི་སྤྱི་ཆེན་རྩ་པ་དེ་ནད་གྱིས་གཏོར་
བཞིག་བཏང་སྤྱི་ཆེན། སྤྱི་ཆེན་རྩ་པ་དེ་རྒྱ་ལྟར་ཏེ་བྱིས་པ་སྤྱི་ཆེན་བཞིན་
འཆར་ཡོངས་ཡོང་སྤྱི་ཆེན་གནོད་འཚེ་བཟོ་བ་མ་ཟད། རྩ་ཆོགས་ལ་
གཞེར་བྱག་གཏོར་ཞིང་སྤྱི་ཆེན་ཆགས་ཏེ་བཟོ་དབྱིབས་འཕྱར་བ།
ཆོགས་གྱི་བྱིད་ལས་ལ་འགོག་སྤྱི་ཆེན་བཟོ་བ་སྐྱོན་ཡོད། ད་དུང་ནད་
ཆབས་ལྟེ་བར་མིའུ་བྱང་དང་། ལྷ་སྐལ་ཆགས་ཏེ་ཆོག་དབང་པོ་སྤྱི་ཆེན་
ཅན་དུ་འཕྱར་སྤྱི་ཆེན་སྤྱི་ཆེན་ཡོངས་ཡོང་སྤྱི་ཆེན་སྤྱི་ཆེན་དཔལ་
ཤུགས་ལ་གནོད་སྤྱི་ཆེན་བཏང་སྤྱི་ཆེན། ནད་ཁབ་ཀྱི་དཔལ་ཤུགས་ཤོར་འཕེལ་
གཏོར་སྤྱི་ཆེན་མང་ཆོགས་ནམས་དབྱལ་པོའི་གནས་ལས་འགྲོལ་སྤྱི་ཆེན་
འགོག་སྤྱི་ཆེན་བཟོ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

གཉིས་པ། རུས་ཆོགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་འི་མིང་གི་ཐ་སྙད་འབྲུང་
ཆུལ་རྒྱུ་གི་ལོ་རྒྱུས་ཇི་ལྟར་ཡིན་ནམ།

རུས་ཆོགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ནས་ད་བར་ལོ་རྩ་
༡༥༠ ལྷག་ཙམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་༡༥༧༧ལོར་ལྷ་
རུ་སྤེའི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་མཁས་དབང་གཡུའི་ཡིན་སི་ཅི་ཟེར་མཁན་གྱིས་ཤར་
ཚུགས་པེ་ཅར་མཆོའུ་ཁྲལ་གྱི་ལྷ་རྩུ་གཙང་པོ་རྒྱག་ཡུལ་དུ་མིའུ་བྱང་
གཟུགས་དབྱིབས་ཡ་མ་གཟུགས་མང་པོ་ཡོད་པ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བས།
ཁོང་གིས་དེའི་རྒྱུ་རྩུ་སྤེའི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་«རང་མོས་དཔལ་འབྱོར་ཆེད་
ཚོམ་ཚུགས་བཞུགས་»ཞེས་པའི་དུས་དེབ་ཐོག་སྟན་ཞུ་ཐོག་མར་བྱས་པ་
དང་། རུས་མཚུངས་གསར་དུ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བའི་ནད་དེའི་རྒྱུ་རྩུ་
སྤེའི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་སྤིད་གཞུང་ལ་སྟན་ཞུ་ཡང་བྱས་པ་རེད། དེར་བརྟེན་ལྷ་
རུ་སྤེའི་རྒྱལ་ཁབ་གྱིས་དང་ཐོག་ནད་དེར་ལྷ་རྩུ་ཡིན་ནད་ཅེས་པའི་མིང་
འབོད་གྱི་ཡོད་པ་རེད།

སྤྱི་ལོ་༡༥༥༧ལོར་ལྷ་རུ་སྤེའི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ཀ་ས་ཁེ་རྒྱང་དམག་ལུ་
ཤོག་ཡང་དང་པོའི་དམག་དབང་སྟན་པ་ཁར་ཤིན་གྱིས་ནད་བྱལ་ཡུལ་དུ་
ཐེབས་ཏེ་བརྟག་དཔྱད་བྱས་པ་དང་། བརྟག་དཔྱད་འབྲས་བུ་དེ་
༡༥༧༧ལོར་སྟན་ཞུ་བྱས་པ་རེད། བརྟག་དཔྱད་སྟན་ཞུ་དེའི་ནད་ད་
ལྟའི་ནད་འདི་དང་ཕྱ་བ་ཆེར་རྒྱས་སོང་བའི་ནད་གཉིས་མཉམ་དུ་ལྷང་
ཞིང་། ནད་དེ་ནི་ཕྱ་བ་ཆེར་རྒྱས་ནད་ཀྱིས་མཉམ་དུ་འབྲིད་པའི་ནད་ཅིག་
རེད་འདུག་ཅེས་ཆོགས་ཐག་བཅད་ནས་བཤད་པ་རེད།

གྲུ་ལོ་ ༡༧༠༠ གཏེ་ནས་ ༡༧༠༩ ལོའི་བར་ཡུ་རུ་སྤྱི་ཚུལ་ཁབ་ཀྱི་ཀ་ས་
 ཁི་དམག་དབུང་གི་སྒྲན་པ་པད་ཁི་དང་། ཁོང་གི་སྒྲ་ལྷས་ནད་དེར་སྒར་
 ཡང་བརྟག་དབུང་ཞིབ་ཆགས་ཤིག་བྱས་པ་དང་། སྤྱགས་མཚུངས་ཁོང་
 གིས་ནད་དེ་ནི་ནད་རྒྱང་པ་ཞིག་རེད་འདུག་ཅེས་ཆོགས་ཐག་བཅད་ནས་
 བཤད་པ་རེད།

དེར་བརྟེན་སྒྲན་པ་ཁར་ཤིན་དང་། པད་ཁི་གཟུང་འཆོ་གཉིས་
 ཀྱིས་ནད་དེར་བརྟག་དབུང་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པར་དུན་གསེ་ཞུ་ཆེད།
 ༡༧༠༩ ལོ་ནས་བཟུང་མི་འགའ་ཞིག་གིས་ནད་དེར་ཁར་ཤིན་པད་ཁི་སི་
 ནད་ཅེས་མིང་འབོད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། དེར་སྐབས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་ལ་ཡང་
 རུས་ཆོགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདིར་ཁར་ཤིན་པད་ཁི་སི་ནད་ཅེས། དབྱིན་
 ཤེད་དུ་ Kashin - Beck bisee ནད་བཟུས་ན་ KBD ཞེས་པ་བཅས་
 རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་གཅིག་ཟུར་དུ་སྦྱོད་པའི་བ་སྒྲ་ཅིག་ཆགས་ཟིན་པ་རེད།

རང་རྒྱལ་དུ་རུས་ཆོགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདིར་དེ་སྔ་ས་རྒྱའི་ནད་
 དང་། མཚུབ་མོ་ཐོང་རྟོག་ནད་ཅེས་འབོད་ཚུང་ལ། ལུབ་བྱང་ས་ཁུལ་དུ་
 ལྷ་རིལ་ནད་ཅེས་འབོད་པ་དང་། སི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ས་ཆ་འགར་རུས་
 ཆོགས་རྒྱང་ནད་ཅེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད་པ། བོད་རིགས་ས་ཁུལ་དུ་ཆོགས་
 རྟོག་ནད་དང་། ཞར་ཤྱོག་ནད་ཐོགས་གྱི་མིང་འབོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

ནད་འདིའི་རྩོར་གྱི་ཟིན་ཐོ་རང་རྒྱལ་ཁྱུང་ཁྱགས་གསེ་རིག་ཐོགས་ལ་
 མོ་རོ་སྤམ་བརྒྱའི་གོང་བར་དེད་ཆོག་པ་ཞེ། དཔེར་ན། མིང་རྒྱལ་རབས་
 ཀྱི་དུས་མཇུག་དུ་ཉན་ཞིང་ཆེན་ཨན་ཅེ་རྫོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཞེས་པའི་ནང་

རྒྱལ་ཚོགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་དང་འདྲ་བ་ཞིག་གི་སྐོར་འཁོད་ཡོད་པ་
 དང་། ལེའུ་ཅན་སྤྱི་ལོ་གིས་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༠༥ ལོར་བཙམས་པའི་«དྲང་སྤྱི་
 རི་ཁོ་ཅང་ཀང་གི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུས་» ཞེས་པའི་སྟོན་ཁྲིམ་ཀྱང་། རྒྱལ་
 ཚོགས་ཆེན་པོའི་ནད་ཀྱི་སྐོར་ཟིན་ཐོར་འཁོད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནས་སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༩༤ ལོར་ཀྱང་སྤྱི་ལོ་རྒྱུ་ཡིས་བྱང་ཤར་རྒྱ་ཅིས་ཁྲང་སྤྱི་གཙང་པོ་
 རྒྱལ་ཡུལ་དུ་ནད་འདི་ཡོད་པ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། མ་ཟད་ནད་
 འདི་དང་ལྷ་རུ་སྤྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མིས་སྟན་ཆུ་བྱས་པའི་ལྷ་ལོ་རྒྱ་ནད་ཅིས་པ་
 དེ་གཉིས་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

སྤྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པར་ཚོམ་འབྲི་གནང་བའི་བོད་ཀྱི་གསེབ་
 རིག་པའི་བརྟན་བཙས་«རྒྱད་བཞིའི་» ནང་དུ་ཡང་ད་ལྟའི་རྒྱལ་ཚོགས་
 ཆེན་པོའི་ནད་འདི་དང་འདྲ་བའི་སྐོར་འཁོད་ཡོད་པ་སྟགས་གོང་གསལ་
 ལྟར་ནད་འདིའི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་གཅིག་འཇུག་མེད་པའི་མིང་གི་ཐ་
 སྟོང་དག་བྱང་བ་རེད། འོན་ཀྱང་ཐ་སྟོང་དེ་དག་གིས་ནད་འདིའི་ཁྱད་
 ཚོས་ངོ་མ་དེ་ངེ་མ་ངེ་བཞིན་མཚོན་མ་བྱུང་ལྟ་བུ། རང་རྒྱལ་གྱིས་ནད་
 འདི་སྟོན་པའི་ནད་པའི་ནད་རྟགས་གཙོ་བོ་ཉི་རྒྱལ་ཚོགས་སྤྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆགས་
 པ་དང་བཟོ་དབྱིབས་འཇུག་པའི་ཁྱད་ཚོས་གཙོ་བོ་དེར་དམིགས་ཏེ་རྒྱལ་
 ཚོགས་ཆེན་པོའི་ནད་ཅིས་འཁོད་པ་དེ་ཡང་གསལ་པོར་བཤད་ན། ནད་
 འདི་སྟོན་རྗེས་ནད་པའི་རྒྱལ་ཚོགས་ནམས་ཆེན་པོར་འཇུག་བས་རྒྱལ་
 ཚོགས་ཆེན་པོའི་ནད་ཅིས་མིང་བཏགས་པ་དང་། དེ་ཡང་རྒྱ་སྐད་དུ་大
 骨节病 ཞེས་ཟེར་གྱི་ཡོད་པ་རེད། འོན་ཀྱང་དེར་སྐབས་བོད་སྐད་སྟོན་

གུམ་བྱ་ཆེགས་ཆེན་ནད་དང་། རུས་ཏེམ་ནད། རུས་ཆེགས་ཆེན་པོའི་
 བད་མོགས་མིང་འབོད་སྐྱབས་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་རེད། བོད་སྐད་ཐོག་མིང་
 ཆེགས་གཅིག་གྱུར་ཞིག་ཡོང་བྱིས་ཀྱི་མིང་ཆེགས་大骨节病 ཞེས་
 པ་དེ་ཐད་སྒྱུར་བྱས་ནས་རུས་ཆེགས་ཆེན་པོའི་ནད་ཅེས་འབོད་ན་འཆམ་
 པར་འདུག་སྟེ། ཡང་དེང་སྐབས་དབྱིན་སྐད་ཐོག་ནི་འགས་BIE
 BONM DISEASE བསྟུས་ན་BBDཞེས་འབོད་པ་དེ་ནི་རུས་ཆེགས་
 ཆེན་པོའི་ནད་ཅེས་པའི་མིང་འདི་དབྱིན་སྐད་པར་ཐད་སྒྱུར་བྱས་པ་ཞིག་
 རེད་འདུག།

གསུམ་པ། རུས་ཆེགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་བྱུང་ཡུལ་ས་གནས་གང་
 དང་གང་བྱ་ཡིན་ནམ།

རུས་ཆེགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་འཛམ་གླིང་ཐོག་གྱུར་གྱུ་ཁྱུ་
 རུ་སྒྱུ་ཁྱུ་ཁབ་ཀྱི་ཞི་ཤི་ལེ་ཡ་ས་ཁུལ་དང་། ཁོ་རི་ཡའི་བྱང་ཕྱགས་ཁུལ་ལ་
 མ་གཏོགས། ཁྱུ་ཁབ་དང་ས་ཆ་གཞན་ལ་ད་ལྟ་མཐོང་གྱུ་མེད་པ་རེད།

རང་ཁྱུ་ལ་ནི་འཛམ་གླིང་ཐོག་རུས་ཆེགས་ཆེན་པོའི་ནད་ཐོག་ཡུལ་གྱི་
 ཆེ་ཤོས་དང་། བད་པ་མང་ཤོས་ཀྱི་ཁྱུ་ཁབ་ཅིག་རེད། དེ་ཡང་རང་
 ཁྱུ་ཀྱི་བྱང་ཤར་ནས་ཁྱོན་བོད་བར་གྱི་རི་མ་འདབས་ཀྱི་ས་ཆ་ཚང་མར་
 བད་འདི་ཡོད་པ་རེད། ས་ཆ་དེ་དག་ཐོག་ནི་ལྷང་ཅང་དང་། ཅི་ལིན།
 ལའོ་ཉིང་། བད་མོག་ བེ་ཅིན། ཟན་ཞི། ཟན་ཏུང་། ཉོ་ལེ། ཉོ་ནན།
 ཟུང་ན་ཞི། ཀན་སུལ། མཚོ་ལྗོན། སི་ཁྱོན། བོད་ལྗོངས་མོགས་ཞིང་

ཆེན་དང་སྒྲིང་བྱེད། རང་སྒྲིང་སྒྲིང་ས་བཅུ་བཞི་ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་དང་།
 དེའི་ནང་གི་རྟ་ལམ་སྒྲིང་བྱེད་དང་སྒྲིང་ཁག་ ༣༠༩ ཚང་མར་ཆད་གཞི་མི་
 འདྲ་བའི་རྩས་ཆོགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་བྱལ་ཡོད་ཅིང་། ས་བྲུལ་དེ་དག་
 ཐོག་མི་གྲངས་དྲུག་ལྷུར་གསུམ་ལྷག་ཙམ་གནས་སྡོད་བྱས་ཡོད་པ་དང་།
 ནད་བྲུལ་དྲུ་རྩས་ཆོགས་ཆེན་པོའི་ནད་ཀྱི་འཇིགས་སྒྲུལ་ཕོག་པའི་མི་གྲངས་
 བློ་ཆོ་ ༣༥༠༠ ཟིན་པ་དང་། ནད་གཞི་དངོས་སུ་ཕོག་པའི་ནད་པ་རྟ་ལམ་
 བློ་ཆོ་ ༣༠༠ ཙམ་ཡོད་པ་རེད།

ལྷག་པར་ཐོད་སྒྲིང་ས་ནི་ད་ལྟ་རང་རྒུལ་ནས་རྩས་ཆོགས་ཆེན་པོའི་
 ནད་གཞི་ཆབས་ཆེ་བའི་གས་ཀྱི་ས་བྲུལ་ཞིག་ཡིན་པ་ཉེ། རྟེ་མོ་སྒྲིང་དང་།
 ལྷན་བྱལ་སྒྲིང་། མལ་སྒོ་གོང་དཀར་སྒྲིང་། དཔལ་འབར་སྒྲིང་། རྟེ་
 ལྲང་སྒྲིང་། གཞལ་མཐོང་སྒྲིང་སྒྲིང་། ཀོང་པོ་རྒྱ་མདའ་སྒྲིང་སོགས་སྒྲིང་
 ཁག་ ༣༩ གི་ས་ཆ་དང་། མི་གྲངས་བློ་ཆོ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་ལ་ཆད་གཞི་མི་
 འདྲ་བའི་རྩས་ཆོགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་ཕོག་ཡོད་པ་རེད།

བཞི་ལ། རྩས་ཆོགས་ཆེན་པོའི་ནད་འདི་ཡུལ་ནད་དམ་ས་གནས་
 རང་བཞིན་གྱི་ནད་རེད་ཅེས་ཤོད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན་ནམ།

རྩས་ཆོགས་ཆེན་པོའི་ནད་ནི་མངོན་གསལ་གྱི་ཡུལ་ནད་ཅིག་ཡིན་པ་
 ཉེ། དེ་ཡང་ས་ཆ་ཀུན་ལ་མེད་ཅིང་། ས་བྲུལ་ཆ་ཤས་སམ་ཡུལ་འགའ་
 ཤས་ཀྱི་མི་ཆོགས་ནང་དྲུ་ནད་ཕོག་གི་ཡོད་པ་རེད། ནད་འདི་བྱལ་རྒྱལ་གྱི་
 བྱད་ཆོས་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི་ཆག་རྒྱན་ལྟ་བུ་ཉེ། དཔེར་ན། སྒྲིང་བྱེད་དང་

རྫོང་ཁག་ཚང་མར་ནད་འདི་མེད་པར་ས་སྤྲུལ་ཆ་ཤས་ལ་ཡོད་པ་རེད།
 གལ་ཏེ་ནད་སྤྲུལ་གྱི་རྫོང་ཞིག་ཡིན་ཏུང་། རྫོང་དེའི་ནང་གི་ཤང་ཚང་མར་
 ནད་འདི་མེད་པར་ཤང་ངམ་ཡང་ན་གྲོང་ཆོ་ཁ་ཤས་ལ་ཡོད་པ་རེད། ཡང་
 ནད་ཡོད་སའི་ས་སྤྲུལ་ནང་ནས་ནད་གཞི་ཕྱི་ཡང་གི་བྱུང་པར་ཡོད་པ་སྟེ།
 ས་སྤྲུལ་རེ་འགར་ཕྱི་ལ་རེ་འགར་ཡང་བ་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་བྱེ་ཐང་སྟེང་
 གི་སྤང་རྟོག་དང་འབྲ་བས། རྫོང་ཚུལ་དེ་རིགས་ལ་གསོ་རིག་ཐོག་ཐབ་
 མིག་ལྟ་བུའི་ནད་ཀྱི་བྱུང་ཚུལ་ཞེས་རྫོང་གི་ཡོད་པ་རེད།

ད་ཏུང་ནད་འདིའི་ས་གནས་རང་བཞིན་གྱི་བྱུང་ཚུལ་ཐད་མངོན་
 གསལ་བྱུང་ཆོས་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་ནད་མེད་སྤྲུལ་ལམ་བཤེས་ཐང་གི་མི་
 རྣམས་ནད་སྤྲུལ་དུ་གནས་སྟོན་བྱས་ན། དུན་རིང་མ་འགོར་བར་རྩས་
 ཆོག་ས་ཆེན་པོའི་ནད་ཕོག་གི་ཡོད་པ་དང་། ཡང་རྩས་ཆོག་ས་ཆེན་པོའི་
 ནད་ཕོག་ཟིན་པའི་ནད་པ་རྣམས་ནད་སྤྲུལ་དེ་ནས་ཁ་བྲལ་ཏེ་ནད་མེད་
 པའི་སྤྲུལ་དུ་གནས་སྟོན་བྱས་ན་སྤྲོན་བཅོས་སོགས་གང་ཡང་བྱེད་མི་དགོས་
 པར་རང་བཞིན་གྱིས་ནད་གཞི་ཡང་དུ་འགྲོ་བའམ། ཡང་ན་ལྷ་མཐུད་རེ་
 ལྷག་དུ་མི་འགྲོ་བ་མ་ཟད། ཐོག་མའི་དུས་ལྟ་བུ་ནད་གཞི་ཡང་བའི་ནད་
 པ་ཡིན་ན་ཐ་ན་མེད་དག་ཀྱང་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། དེར་བརྟེན་རྩས་
 ཆོག་ས་ཆེན་པོའི་ནད་འདིར། ས་གནས་རང་བཞིན་གྱི་བྱུང་ཆོས་མངོན་
 གསལ་དོད་པོ་ཡོད་པས། དེར་ས་གནས་རང་བཞིན་གྱི་ནད་དམ་ཡུལ་
 ནད་ཅེས་བརྗོད་ཆོག་པ་རེད།